

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Υποθαλάσσια έρευνα στη βορειοανατολική πλευρά της Δήλου, 2014-15

Το Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών (ΙΙΕ) του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (ΕΙΕ) συνέχισε τον Μάιο και Ιούνιο του 2015 σε συνεργασία με την Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων την υποθαλάσσια έρευνα στη βορειοανατολική πλευρά της Δήλου. Η συνεργασία διεξήχθη στο πλαίσιο της έρευνας της Δρ. Μ. Ζαρμακούπη, εξωτερικής συνεργάτιδας στον Τομέα Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας του Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών του ΕΙΕ και λέκτορα στο Πανεπιστήμιο του Birmingham, για την πολεοδομική εξέλιξη της Δήλου κατά την ύστερη ελληνιστική εποχή που χρηματοδοτείται από το Πανεπιστήμιο του Birmingham και τη Roman Society. Η πρώτη ερευνητική αποστολή διεξήχθη τον Οκτώβριο του 2014 και τα έξοδα αυτής καλύφθηκαν από το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα Marie Curie Intra-European Fellowship και συγκεκριμένα από το πρόγραμμα UrbaNetworks (FP7-PEOPLE-2012-IEF, n° P1EF-GA-2012-331969), του οποίου ανάδοχος φορέας ήταν το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών.

Η υποθαλάσσια έρευνα επικεντρώνεται σε μια από τις γειτονίες που δημιουργήθηκαν την περίοδο της ταχείας αστικοποίησης της Δήλου, την συνοικία του Σταδίου, η οποία βρίσκεται στη βορειοανατολική πλευρά της νήσου. Μέρος των καταλοίπων της συνοικίας έχει σκεπαστεί από τη θάλασσα—αφού στις Κυκλάδες η στάθμη της θάλασσας έχει ανυψωθεί περίπου κατά 2 με 2.5 m από την υστεροελληνιστική περίοδο. Η περιοχή της Συνοικίας του Σταδίου επιλέχθηκε ως το επίκεντρο της υποθαλάσσιας έρευνας, διότι είναι μία από τις λίγες περιοχές που δεν έχει διαταραχθεί από νεότερες κατασκευές. Η περιοχή του κεντρικού λιμένα, ο οποίος βρίσκεται στα δυτικά της

νήσου, έχει υποστεί ανεπανόρθωτη ζημιά αφού τα μπάζα από τις εκχωματώσεις των πρώτων ανασκαφών στα τέλη του 19^{ου} και αρχές του 20^{ου} αιώνα εναποτέθηκαν στον πυθμένα του κεντρικού λιμένα, πάνω στα οποία κατασκευάστηκαν οι νέες λιμενικές εγκαταστάσεις. Η Συνοικία του Σταδίου είναι λοιπόν μια από τις λίγες περιοχές όπου μπορούμε να εξετάσουμε την παράκτια ζώνη της πόλης, προκειμένου να γίνει κατανοητή η ενσωμάτωση των εμπορικών δραστηριοτήτων στον αστικό ιστό.

Σκοπός των δύο πρώτων ερευνητικών αποστολών (2014-15) ήταν να επαναπροσδιοριστούν και να αποτυπωθούν τα κατάλοιπα που βρίσκονται στη θαλάσσια περιοχή της συνοικίας του Σταδίου. Τα κατάλοιπα αυτά είχαν προσδιοριστεί στο παρελθόν ως λιμενικές εγκαταστάσεις. Κατά τη διάρκεια της πρώτης ερευνητικής αποστολής (Οκτώβριος 2014) διαπιστώθηκε ότι αντί για λιμενικές εγκαταστάσεις πρόκειται για οικιστικά κατάλοιπα, τα οποία αποτελούν τα προς ανατολάς όρια της συνοικίας του Σταδίου. Στο συμπέρασμα αυτό οδηγήθηκε η έρευνητική ομάδα από την παρουσία δαπέδου σε βάθος περίπου 1.5-2 μέτρων και σε απόσταση περίπου 30 μέτρων από την ακτογραμμή, το ανατολικό όριο του οποίου φέρει κατά χώρα πακτωμένα και σε κανονική διάταξη 16 αποθηκευτικά αγγεία, που σώζονται κατά το ήμισυ.

Έρευνα 2015

Κατά τη διάρκεια της έρευνας καθαρίστηκαν τα αποθηκευτικά αγγεία που είχαν βρεθεί τον Οκτώβριο 2014 (εικ. 1). Κατά τη διάρκεια του καθαρισμού εντοπίστηκαν ακόμη δύο. Το σύνολο των 18 αποθηκευτικών αγγείων αποτυπώθηκε εκ νέου με γραφική και με φωτογραφική μέθοδο (εικ. 2).

Εντοπίστηκε και αποτυπώθηκε επιπλέον σε βάθος περίπου 70 εκατοστών και σε απόσταση περίπου 10 μέτρων από την ακτογραμμή χώρος ο οποίος περιέχει άλλα 15 αποθηκευτικά αγγεία, τα οποία έχουν ενσωματωθεί στον ψηφιδοπαγή αιγιαλό (εικ. 3). Ο δεύτερος αυτός χώρος εντάσσεται σε ένα κτίσμα με τουλάχιστον 5 χώρους, το οποίο βρίσκεται κατά μήκος του αιγιαλού και περικλείεται από δύο δρόμους. Το δάπεδο του κτίσματος αυτού έχει επίσης ενσωματωθεί στον ψηφιδοπαγή αιγιαλό (εικ. 4). Αποτυπώθηκαν με γραφική και με φωτογραφική μέθοδο οι τοίχοι του κτίσματος αυτού (εικ. 5), όπως επίσης και 9 πεσμένα τμήματα κιόνων, τα οποία φαίνεται ότι αποτελούν μέρη της κιονοστοιχίας του κτίσματος αυτού.

Ακόμη εντοπίστηκαν και φωτογραφήθηκαν επεξεργασμένοι ογκόλιθοι μεγάλων διαστάσεων οι οποίοι βρίσκονταν σε σειρά στην επέκταση του χώρου με τα 18 πακτωμένα αγγεία. Οι επεξεργασμένοι ογκόλιθοι αυτοί αποτελούσαν την προς ανατολάς ευρισκόμενη προκυμαία της συνοικίας του Σταδίου.

Φαίνεται λοιπόν ότι και στην περιοχή της Συνοικίας του Σταδίου λειτουργούσε ένα δεύτερο λιμάνι εμπορικό, με χρήση βοηθητική στο κεντρικό αρχαίο λιμάνι της Δήλου στα δυτικά του νησιού.

Φωτογραφικό υλικό

Εικ. 1.
Καθαρισμός των αγγείων που βρίσκονται σε βάθος περίπου 1.5-2 μέτρων.

Εικ. 2.
Άποψη προς ανατολάς του δαπέδου με πακτωμένα σε διάταξη 18 πήλινα αγγεία.

Εικ. 3.
Κοντινή άποψη των 15 πήλινων αγγείων που βρίσκονται σε βάθος περίπου 70 εκατοστών.

Εικ. 4.
Κοντινή άποψη του δαπέδου του κτίσματος που έχει ενσωματωθεί στον ψηφιδοπαγή αιγιαλό.

Εικ. 5. Άποψη προς ΒΑ του κτίσματος που βρίσκεται κατά μήκος του αιγιαλού.

Σχετικοί σύνδεσμοι

Δελτίο τύπου ΥΠΠΟ [29.06.2015] : http://www.yppo.gr/2/q22.jsp?obj_id=61632

Δελτίο τύπου ΥΠΠΟ [19.11.2014]: http://www.yppo.gr/2/q22.jsp?obj_id=59132

Δημοσιεύματα

<http://www.world-archaeology.com/latest-posts/delos.htm>

<http://www.archaeology.wiki/blog/2015/06/30/new-finds-waters-north-east-delos/>

<http://archaeologynewsnetwork.blogspot.gr/2015/06/new-finds-off-north-east-coast-of-delos.html#.VaOFFnjdFq>

Περισσότερες Πληροφορίες

Δρ. Μάνθα Ζαρμακούπη

Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών

Τομέας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας

mzarmakoupi@eie.gr

<http://bham.academia.edu/ManthaZarmakoupi>

<http://urbanetworks.wordpress.com>